

**Калабухова С.В., к.е.н., професор,
професор кафедри обліку в кредитних і
бюджетних установах та економічного аналізу
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана»**

АНАЛІЗ СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЗА ІНФОРМАЦІЄЮ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

В умовах глобалізації та євроінтеграції вітчизняних підприємств відкриваються нові можливості залучення фінансових ресурсів міжнародних постачальників капіталу. З метою залучення фінансових ресурсів суб'єктами господарювання вкрай важливим є не тільки надання постачальникам фінансового капіталу інформації про фінансовий стан та результати діяльності, але й надання інформації про якість діяльності підприємства всім зацікавленим сторонам бізнесу для посилення їх впевненості щодо збереження інвестованих капіталів. Відтак, в міжнародній практиці вітається розкриття інформації про діяльність підприємства за допомогою інтегрованої звітності.

Перший підхід до формування інтегрованої звітності базується на розробленому Міжнародною радою з інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Council, IIRC) міжнародному стандарті «Інтегрована звітність», у якому відзначається, що основна мета інтегрованого звіту – пояснити постачальникам фінансового капіталу, як організація створює вартість протягом довгого часу; підкреслюється, що вартість, створювана організацією протягом довгого часу, виявляється в збільшенні, зменшенні або трансформації капіталу в результаті комерційної діяльності організації. Втім, запропонована IIRC концептуальна основа інтегрованої звітності не надає конкретного переліку індикаторів створення вартості, що повинні оприлюднюватись суб'єктами господарювання.

Другий підхід базується на розроблених згідно Глобальної ініціативи щодо звітності (Global Reporting Initiative, GRI) міжнародних стандартах звітності зі сталого розвитку, яка охоплює одночасно економічні, екологічні та соціальні аспекти діяльності організації. Про розкриття інформації щодо створення вартості протягом тривалого періоду йдеться у стандарті GRI 201 «Economic Performance». Зокрема, відзначається, що для розкриття економічних аспектів використовуються дані фінансової звітності, складеної за IFRS та яка вже пройшла аудиторську перевірку; зазначається, що створена пряма економічна цінність розкривається через інформацію про доходи, визначені як сума чистих продажів, доходів від фінансових інвестицій та продажу основних засобів і нематеріальних активів; розподілена економічна цінність розкривається через інформацію про матеріальні затрати, виплати працівникам, виплати постачальникам капіталу, виплати державі та інвестиції в громаду; збережена економічна цінність визначається як різниця між створеною економічною цінністю та розподіленою економічною цінністю.

Процедуру аналізу створення вартості підприємством за інформацією інтегрованої звітності запропоновано у табл.1.

Таблиця 1. Процедура аналізу створення вартості підприємством протягом останніх п'яти років

Показники	Аналітичні операції:					2. Визначення середнього щорічного прогресу розвитку в рядах динаміки, $\overline{T}_x = \sqrt[4]{x_4 / x_0}$
	1. Побудова рядів динаміки ключових показників створення вартості					
	Звіт. період	Попер. період	2 роки назад	3 роки назад	4 роки назад	
x_i	4	3	2	1	0	
1. Створена цінність, у т.ч.:	285098	234018	236350	296458	490024	$\overline{T}_x = \sqrt[4]{285098 / 490024}$ $= \sqrt[4]{0,5818} =$ $0,8734$ або 87,34% $\overline{T}_x < 100\%$, немає прогресу розвитку у створенні цінності
- чистий дохід від реалізації	259205	232312	250516	294354	494762	
- доходи від фінансових інвестицій	10008	0	2000	0	0	
- доходи від реалізації основних засобів та нематеріальних активів	15885	1706	(16166)	2104	(4738)	
2. Розподілена цінність, у т.ч.:	247390	227657	252992	276893	424843	$\overline{T}_x = \sqrt[4]{247390 / 424843}$ $= \sqrt[4]{0,5823} =$ $0,8735$ або 87,32% $\overline{T}_x < 100\%$, є прогрес розвитку у розподіленні цінності
- матеріальні затрати	83316	92858	108047	105179	247589	
- виплати працівникам	152820	128348	142047	170912	177254	
- виплати власникам дивідендів	0	0	0	0	0	
- виплати кредиторам відсотків	0	0	0	0	0	
- виплати державі податків	1128	962	1917	802	0	
- інвестиції в місцеву громаду та інфраструктуру	10126	5489	981	0	0	
3 Збережена цінність (п.1 - п.2)	37708	6361	(16642)	19565	65181	$\overline{T}_x = \sqrt[4]{37708 / 65181}$ $= \sqrt[4]{0,5785} =$ $0,8721$ або 87,21% $\overline{T}_x < 100\%$, немає прогресу розвитку у збереженні цінності
Висновки: підприємство немає щорічного прогресу розвитку у створенні вартості бізнесу та збереженні капіталу						

Джерело: розроблено автором

До основного аналітичного інструменту, що формує розуміння постачальниками фінансового капіталу та іншими зацікавленими сторонами процесу, як підприємство створює вартість протягом довгого часу, пропонується віднести динамічний аналіз. Запропонована процедура динамічного аналізу створення вартості підприємством протягом останніх 5 років, що базується на інформації інтегрованої звітності, уможливорює моніторинг ключових показників створення цінності, забезпечує більш стійке уявлення про "здоров'я" бізнесу підприємства, формує розуміння тенденції збереження капіталу у осяжному майбутньому, посилює або нівелює довіру інвесторів і стейкхолдерів до суб'єкта господарювання.